COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 16.7.2025
SWD(2025) 556 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

REZUMAT AL RAPORTULUI PRIVIND EVALUAREA IMPACTULUI

Fondul european pentru competitivitate

care însoţeşte documentele

Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului european pentru competitivitate, inclusiv a programului specific pentru activități de cercetare și inovare în domeniul apărării, de abrogare a Regulamentelor (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/697, (UE) 2021/783, de abrogare a dispozițiilor Regulamentelor (UE) 2021/696, (UE) 2023/588 și de modificare a Regulamentului (UE) [EDIP]

Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa pentru perioada 2028-2034, de stabilire a normelor de participare și de diseminare în cadrul programului respectiv și de abrogare a Regulamentului (UE) 2021/695

Propunere de decizie a Consiliului de instituire a Programului specific de implementare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa pentru perioada 2028-2034, de stabilire a normelor de participare și de diseminare în cadrul programului respectiv și de abrogare a Deciziei (UE) 2021/764

{COM(2025) 543 final} - {COM(2025) 544 final} - {COM(2025) 555 final} -
{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final}

Fișă rezumat

Evaluarea impactului privind următorul buget pe termen lung al UE (CFM) – Fonduri UE pentru competitivitate

A. Necesitatea de a acționa

De ce? Care este problema abordată?

În ultimii treizeci de ani, decalajul de productivitate dintre UE și alte economii avansate s-a accentuat, ceea ce a făcut ca UE să fie mai puțin competitivă decât alte economii majore. UE rămâne în urma altor economii majore în mai multe domenii, inclusiv dezvoltarea tehnologică, performanța în materie de cercetare și inovare, dinamismul pieței și capacitatea industrială. Prin urmare, consolidarea competitivității europene a devenit o prioritate esențială, după cum se menționează în Raportul Draghi.

Astfel cum se prevede în Busola pentru competitivitate a Comisiei Europene[1], competitivitatea europeană include capacitatea UE de a spori creșterea productivității, standardele ridicate de viață și autonomia strategică într-un peisaj mondial care evoluează rapid. Acest concept depășește concurența tradițională bazată pe costuri, punând accentul pe inovare, investiții, reziliență și forța industrială, în special în sectoarele verzi, digitale și esențiale.

Busola pentru competitivitate identifică mai mulți factori necesari pentru stimularea competitivității UE: (1) eliminarea decalajului în materie de inovare, (2) decarbonizarea și (3) reducerea dependențelor excesive și creșterea securității. În plus, aceasta evidențiază cinci factori favorizanți orizontali: (1) simplificare, (2) eliminarea barierelor de pe piața unică, (3) finanțare, (4) competențe și locuri de muncă de calitate, (5) o mai bună coordonare.

Fondul european pentru competitivitate se va axa în principal pe simplificare, finanțare și o mai bună coordonare.

Se preconizează că abordarea acestor probleme va avea un impact pozitiv, însă indirect, asupra altor probleme identificate în Busola pentru competitivitate, cum ar fi decalajul în materie de inovare, precum și reducerea dependenței Europei de surse externe pentru tehnologii și resurse critice, sporind astfel securitatea și reziliența.

Ce se așteaptă de la această inițiativă?

Obiectivul general al acestei inițiative este de a institui o capacitate de investiții pentru a sprijini competitivitatea europeană în tehnologii și sectoare strategice, precum și de a mobiliza instrumentele de finanțare ale bugetului UE.

Mai precis, inițiativa promovează investițiile publice și private pe parcursul întregului parcurs de investiții, în special în cercetare și inovare, și valorifică mai bine potențialul de reducere a riscurilor al bugetului UE pentru a-și maximiza valoarea adăugată europeană. În plus, aceasta orientează și concentrează investițiile asupra tehnologiilor și sectoarelor strategice ale UE în sprijinul decarbonizării, al securității și al rezilienței. În cele din urmă, inițiativa facilitează accesul la finanțarea UE prin proceduri centrate pe utilizator, mai rapide, simplificate și armonizate și îmbunătățește coerența investițiilor UE și ale statelor membre.

Care este valoarea adăugată a unei acțiuni la nivelul UE?

În primul rând, prin consolidarea colaborării și a integrării între părțile interesate și la nivel transfrontalier, finanțarea UE elimină barierele naționale și creează o masă critică pentru abordarea provocărilor comune. În al doilea rând, prin abordarea disfuncționalităților pieței și a condițiilor de investiții sub nivelul optim și prin generarea unui impact economic, UE sporește reziliența economică, mobilizează fonduri private, atrage capital, stimulează productivitatea în întreaga UE și sprijină proiecte benefice din punct de vedere economic care ar putea fi dificil de realizat în absența acestor condiții. Aceasta sprijină concurența la nivelul UE, permițând selectarea celor mai bune idei științifice și inovatoare din întreaga UE. În al treilea rând, prin consolidarea direcționalității investițiilor și prin punerea în comun a resurselor, UE poate aborda mai bine provocările la nivelul UE și poate promova priorități comune, cum ar fi tranziția digitală și tranziția verde.

[1] COM(2025) 30 final. O Busolă pentru competitivitatea UE.

B. Soluții
Ce opțiuni de politică legislative și nelegislative au fost luate în considerare? Există sau nu o opțiune preferată? De ce?
Au fost luate în considerare trei opțiuni de politică diferite: Prima opțiune este „Business-as-usual-plus”[2], în care cele 14 programe și-ar menține propriile norme, dar Comisia ar încerca să asigure o mai mare coerență orizontală între fonduri, extinzând abordarea adoptată cu platforma Tehnologii strategice pentru Europa (STEP) pentru a ajuta proiectele individuale să beneficieze de finanțare cumulativă în cadrul mai multor programe. A doua opțiune este o „coordonare consolidată între programe și un cadru de reglementare comun”, care ar merge mai departe prin armonizarea normelor între programe, în special prin alinierea obiectivelor, a componentelor și a pilonilor, precum și a instrumentelor de punere în aplicare și a dispozițiilor juridice orizontale. A treia opțiune este „consolidarea programelor în cadrul unui nou Fond european pentru competitivitate”, care ar reuni programele relevante ale UE într-un singur fond, cu o orientare strategică care să acorde prioritate politicii mai degrabă decât programelor. Această opțiune ar crea o capacitate unică de investiții pentru a sprijini sectoarele și tehnologiile strategice, inovarea disruptivă și decarbonizarea printr-un parcurs neîntrerupt de investiții, de la cercetarea fundamentală la cercetarea aplicată, la implementare, producție, servicii și soluții. Aceasta va fi structurată în jurul unui număr mic de componente de politică care sunt esențiale pentru competitivitatea și reziliența UE. Guvernanța sa ar ajuta fondul să răspundă rapid noilor provocări și priorități. A treia opțiune ar asigura un echilibru între previzibilitatea necesară pentru investițiile pe termen lung, cum ar fi pentru cercetare și inovare, și flexibilitatea necesară pentru a răspunde priorităților politice emergente. Opțiunea preferată este a treia opțiune, deoarece oferă un set cuprinzător de măsuri de politică pentru a depăși deficiențele actuale din peisajul de finanțare al UE legate de competitivitate, prezentate mai sus. Pentru a asigura succesul opțiunii preferate, UE va pune în aplicare măsuri de reducere la minimum a potențialelor efecte negative, inclusiv prin echilibrarea flexibilității cu nevoia de previzibilitate.
C. Impacturile opțiunii preferate
Care sunt beneficiile opțiunii preferate (sau ale opțiunilor principale, dacă nu există o opțiune preferată)?

[2] Cele 14 programe ale UE care intră în domeniul de aplicare al prezentei evaluări a impactului includ Orizont Europa, Fondul pentru inovare, programul Europa digitală, Mecanismul pentru interconectarea Europei – sectorul digital, Fondul european de apărare, Actul privind sprijinirea producției de muniții, Actul privind consolidarea industriei europene de apărare prin achiziții publice în comun, Programul privind industria europeană de apărare, EU4Health, Programul spațial european, IRIS2, InvestEU, Programul privind piața unică (componenta pentru IMM-uri) și LIFE.

Opțiunea preferată ar oferi un randament mai mare al investițiilor pe o perioadă de 15 ani, beneficiul total per euro cheltuit fiind cu 15,74 % mai mare decât în cazul primei opțiuni („business as usual plus”). . Uniunea Europeană s-ar confrunta, de asemenea, cu o creștere a exporturilor cu 58 % mai mare în comparație cu prima opțiune, în principal din cauza volumului mai mare de investiții. Este probabil ca impactul global al opțiunii preferate asupra productivității UE să fie pozitiv, determinat de capacitatea sa de a aloca resursele într-un mod mai eficient și mai eficace.

Se preconizează, de asemenea, că această opțiune va reduce costurile administrative pentru beneficiari prin integrarea punctelor de acces și introducerea unui cadru unic de reglementare, simplificând procesul de finanțare și creând un mediu mai eficient și mai favorabil întreprinderilor, în special în beneficiul industriilor cu creștere puternică, al IMM-urilor, al întreprinderilor nou-înființate inovatoare și al proiectelor care necesită sprijin pentru investiții pe termen lung. Un proces simplificat și actualizat de depunere a cererilor ar spori claritatea pentru promotorii de proiecte și, în general, ar facilita accesul la finanțare.

Opțiunea preferată consolidează, de asemenea, procesele de finanțare și extinde accesul la instrumentele financiare, permițând UE să își valorifice mai bine potențialul de mobilizare a capitalului privat și de creștere a flexibilității bugetare. Opțiunea consolidează, de asemenea, legăturile dintre cercetarea fundamentală și etapele avansate de cercetare, inovare și producție, asigurând o structură economică dinamică în cadrul UE și o mai bună introducere a ideilor pe piață.

Pe piață, un cadru de finanțare unificat urmărește să sporească competitivitatea întreprinderilor europene, făcând finanțarea mai accesibilă și mai aliniată strategic. De asemenea, sprijină autonomia strategică europeană și reduce dependențele critice.

În cele din urmă, impactul social include promovarea creării de locuri de muncă, îmbunătățirea competențelor și creșterea economică regională, în special în sectoarele strategice. Impactul acestei opțiuni asupra mediului este strâns legat de prioritizarea decarbonizării și a tehnologiilor curate ca sectoare și tehnologii esențiale. Această prioritizare ar trebui să conducă la un impact pozitiv asupra climei și asupra traiectoriei UE către decarbonizare.

Care sunt costurile opțiunii preferate (sau ale opțiunilor principale, dacă nu există o opțiune preferată)?

Solicitanții și beneficiarii care beneficiază deja de fonduri UE s-ar putea confrunta cu unele costuri de ajustare. Tranziția către un fond unic și integrat ar necesita adaptarea organizațiilor obișnuite cu structura actuală. Cu toate acestea, deși ar fi necesară adaptarea inițială la noul fond, beneficiarii ar trebui să întreprindă acest proces de învățare doar o singură dată, mai degrabă decât în mod repetat pentru mai multe programe. Accesibilitatea generală mai ușoară și obstacolele reduse ar scădea în mod semnificativ costurile de depunere a cererilor în general, inclusiv pentru o gamă mai largă de solicitanți. Dezvoltarea unui portal unic, pe baza experienței inițiale a portalului Finanțare și licitații și a portalului STEP, poate contribui la atenuarea perturbărilor, în timp ce o guvernanță robustă și reactivă și structuri de rețea ale părților interesate pot contribui la gestionarea tranziției. În cele din urmă, o structură mai simplă și mai lizibilă ar putea extinde accesul la programele de finanțare pentru noi beneficiari, stimulând inovarea în toate sectoarele.

Care va fi impactul asupra societăților, a IMM-urilor și a microîntreprinderilor?

IMM-urile deja familiarizate cu finanțarea UE vor suporta inițial costuri de ajustare ca urmare a eforturilor de tranziție, cum ar fi adaptarea la noile norme și cunoașterea sistemului consolidat de depunere a cererilor. Se preconizează că aceste costuri vor fi temporare și limitate. În timp, IMM-urile vor beneficia de costuri administrative reduse pentru identificarea oportunităților de finanțare relevante și pentru depunerea cererilor. Printre principalele avantaje se numără un portal pentru cereri cu o singură intrare, norme simplificate și armonizate, precum și servicii de consiliere simplificate și ghișeul unic, ceea ce face finanțarea mai accesibilă și, în același timp, reduce costurile și complexitatea. Sprijinul pentru IMM-uri trebuie inclus în arhitectura Fondului pentru competitivitate, pentru a se asigura că aceste beneficii sunt realizate.

Va exista un impact semnificativ asupra bugetelor și a administrațiilor naționale?

Nu, deoarece se referă la un program gestionat direct de Comisie la nivelul UE sau indirect prin intermediul partenerilor săi de implementare, cu finanțare acordată beneficiarilor.

Vor exista alte efecte semnificative?

Opțiunea preferată va îmbunătăți productivitatea și va consolida poziția UE în cadrul lanțului valoric global, inclusiv prin inovare disruptivă care creează noi piețe. Prin sprijinirea inovării și a producției, aceasta va reduce dependențele și va îmbunătăți poziția pe piață a întreprinderilor din UE. Orientarea strategică și finanțarea specifică asigură previzibilitatea finanțării, de la cercetarea fundamentală până la introducerea pe piață. IMM-urile vor beneficia de un acces simplificat la finanțare, de costuri administrative reduse și de procese mai rapide de acordare a granturilor, ceea ce le va îmbunătăți capacitatea de acces la capital. Inițiativa ar putea consolida poziția competitivă a sectoarelor strategice și poziția UE în domeniul tehnologiilor critice și avansate. Prin efecte de propagare, sectoarele adiacente vor beneficia de pe urma creșterii productivității.

D. Acțiuni ulterioare

Când va fi reexaminată politica?

Această inițiativă va fi monitorizată prin intermediul cadrului de performanță pentru bugetul post-2027, care este examinat într-o evaluare separată a impactului. Cadrul de performanță prevede un raport de implementare pe parcursul etapei de implementare a programului, precum și o evaluare retrospectivă care urmează să fie efectuată în conformitate cu articolul 34 alineatul (3) din Regulamentul (UE, Euratom) 2024/2509. Evaluarea se efectuează în conformitate cu Orientările Comisiei privind o mai bună legiferare și se va baza pe indicatori relevanți pentru obiectivele programului.